

DRECIN JÓZSEF EMLÉKÉRE

Az elmúlt év októberében készült gyászjelentés értesítése szerint Drecin József közigazdász, nyugalmazott államtitkár életének nyolcvanhatodik évében elhunyt. A rendszerváltás politikai szemlélete alapján megtagadott pályatársunktól volt évfolyamtársai, illetve a vele szakmai kapcsolatban állók és munkatársai hivatalos, protokolláris jellegű eljárásoktól mentes, baráti légkörben szervezett visszaemlékezés keretében búcsúztunk el, az ötvenes-, hatvanas-, hetvenes évtizedekre kiterjedő sikeres pályafutásának felidézésével.

A baráti légkörben megszervezett búcsúztató egyik sajátos ellentmondása, hogy a méltánytalan módon elfelejtett pályatársunk emlékének megőrzését, az előrehaladott korú kortársak emlékezetére kívánta bízni. Megtiszteltetésnek tartottam, hogy felkérést kaptam Drecin József sikeres pályafutása legfontosabb mozzanatainak felvillantására.

Életútját szakmai intellektusa és karaktere határozta meg. Ez az életút a pályafutás kereteit meghatározó két intézményhez kötődik: az 1948-ban megalapított új típusú Közgazdaságtudományi Egyetemhez, valamint a vele egyidőben alapított Országos Tervhivatalhoz. Mindkét intézményt érintették a gyakorta változó politikai irányváltozások.

Egyetemi tanulmányait a széles rétegek előtt megnyíló, korábban nem látott lehetőségeket kihasználva kezdhette el. Az egyetemre együtt került a „fényes szelek” nemzedékével, valamint a korábban faji és vallási okokból eltiltott hallgatótársaival. Nagy erőfeszítést követeltek tőle a felsőfokú tanulmányok, hiszen a népiskolai éveket falusi környezetben, rendkívül nehéz körülmények között töltötte.

A politika által lehetővé tett szakérettségi helyett saját erőből szerzett érettségi után mint szakmunkás, a rendszer által preferált Ganz Villanygyár esztergályosaként került kapcsolatba az akkor még működő Szociáldemokrata Párttal. A pártban, valamint saját tapasztalatai által szerzett politikai és közigazdasági ismeretei alapján kezdte el egyetemi tanulmányait. Az egyetemen rendkívül széles körű politikai érdeklődése révén már az első évfolyamban a Nagy Tamás által vezetett Politikai gazdaságtan Tanszékhez került és így az évfolyamtársainál szélesebb tájékozottságot szerezve végezte el a tanulmányait. Az egyetem elvégzése után már a kiteljesedett proletárdiktatúra évében (1952) került az Országos Tervhivatal közigazdasági főosztályára főelőadónak, ahol jelentős lehetőséget kapott a hazai gazdasági folyamatok áttekintésére. A magyar társadalomban 1953 nyarán bekövetkezett változások a Nagy Imre kormány megalakulásával megnyitották az utat a gazdaságpolitikai változásokat támogató reformereknek, szemben a Rákosi által vezetett sztálinista politikai pártapparátussal. Ennek az ideológiai küzdelemnek szemlélője volt az OT közigazdasági főosztályán ekkor főelőadói beosztásban lévő Drecin József.

Az 1956-os forradalom után a politikában bekövetkezett jelentős személyi változások Drecin Józsefet az OT közigazdasági főosztályán osztályvezetői kinevezéshez jutatták. Evvel a kinevezéssel elérte karrierjének egyik fontos állomását. Szakmai tudásának, valamint kialakult rendkívül stabil (politikai ingadozásoktól mentes) baloldali elkötelezettségének szerepe volt a legfelső politikai vezetés szakmai támogatásában. Ezzel a tevékenységgel megalapozta, továbbá nemzetközi kapcsolatokat

ban való részvétele szükségessé tette az általa nem nagyon preferált főosztályvezetői, később elnökhelyettesi kinevezését. Ezek a pozíciók jelentősen korlátozták szakpolitikai autoritását. Ennek ellenére az szakmai autoritás és a pozíció párharcában mindig a szakmaiságot helyezte előtérbe. Szakmai elkötelezettsége azzal járt, hogy bár a kényszerből elvállalt magasabb beosztások már szükségessé tették volna, hogy a szakmai elképzeléseit a politikai követelményekhez igazítsa, de ezt gyakran elmulasztotta. Ennek az elhanyagolása és az eocénprogramhoz fűződő politikai érdekekkel való szembenállása 1970-ben a tervhivatalból történő eltávolításához vezetett.

Drecin Józsefnek a korábbiaknál magasabb pozícióba kerülése, a Művelődési Minisztérium államtitkárává kinevezése ugyan protokolláris szempontból előrelépés volt, viszont szakmai karrierjének korlátozásához vezetett. A tervhivatalban szerzett érdemei és rendkívül értékes elemzési készsége révén a Művelődési Minisztérium vezetésében kimagasló teljesítményt ért el. Ebben a magasabb reprezentációval járó státuszban már nem érezte elemében magát, amint lehetősége nyílt (1987-ben), három évvel a rendszerváltás előtt, kérte a nyugdíjazását. Szaktudásával, és ismereteivel 1990-ig tanácsadóként segítette a Kereskedelmi Minisztérium munkáját. A rendszerváltás első kormányának megalakulását követően hivatalos szakértői munkájára a továbbiakban nem tartottak igényt.

MANDEL MIKLÓS